

nyírek, vadgesztenyék, szilek változatos rendben követik egymást. A kastély nyugati szárnya, az úgynevezett Vörös kastély mellett szeldelt levelű hárs, szárnyas dió, ezüstfenyő, jegenyefenyő és oregoni hamis ciprus áll.

A közel kilencvenezer négyzetméteres park déli részét vérbükk és platánok uralkodják. A tágas, füves területet a Pokoldomb, az egykori sziklakert zárja le. Nevét állítólag onnan kapta, hogy Béla gróf kedvenc lovát és Keletről hozott egzotikus állatait ide temette. A dombon ma hatalmas vadgesztenyefák nőnek. A keleti bejárat melletti kocsányos tölgyek még a kert építését megelőző időkől származhatnak.

A francia kert melletti gömbmeggyesor mögött, amely a két parkrészt elválasztja egymástól, a legváltozatosabb növényvilágot találjuk. A kerítés mellett fekete- és lucfenyők magasodnak, beljebb simafenyő és oregoni hamisciprusok állnak. Tulipánfa, liliumfa, japán ciprusok, tiszafák, valamint szivarfa teszi teljessé a képet. Az eddigi legteljesebb felmérés 1964-ben készült. Az elkészült tanulmányban negyven fafajta 1225 példányának leírása szerepel.

A park ma hazánk történeti kertjei közé tartozik, és hársfasorával nemcsak természetvédelmi terület, de a kastéllyal együtt a világörökség részét képezi.

Várjuk mindazokat akik a múlt örökségét és a természet szépségeit együtt szeretnék látni.

Kenessei Károly írása alapján összeállította Bánáti László

GPS-koordináta: N 47.608825 E 16.706046

Észrevételeit, kérdéseit az alábbi telefonszámon és e-mail címen jelezheti:

99/506-810 ill. titkarsag@taegrt.hu, soprerd@taegrt.hu

Nagycenki Kastélypark és Hársfasor

A Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt. kezelésében lévő 1970-ben létrehozott Soproni Parkerdő részét képezi megalakítása óta a Nagycenki Kastélypark és Hársfasor. Az Erdőgazdaság által végzett első rekonstrukció ebben az időszakban történt, amelyet a folyamatos kezelés után 2011-ben követett egy nagyobb felújítás, melynek keretében megújult a barokk és az angolkert is.

A park első, barokk tervei a XVIII. század közepéről, Széchenyi Antal idejéből maradtak ránk. Caspar Kollmann majd Kneidinger mérnök elképzelései csak a kastély északi, a Fertő felé kissé emelkedő területére koncentráltak. Ennek magyarázata az lehet, hogy az átfolyó patakok szabályozatlansága miatt a déli oldal talaja nem volt alkalmas növények telepítésére. A kert az akkori divat minden kellékével rendelkezett. Az épület tengelyétől négy öl (nyolc méter) széles

utat alakítottak ki, amely két egyenlő részre osztja a területet. Maga a kert süllyesztett szökőkútjával, geometrikus formáival nyírt növényzetével, gazdag díszítésű labirintusaival, arabeszkekkel „egy hiteles francia kert látványát nyújtja” – írja Őrsi Károly a neves kertépítő és kerttörténész, és hozzáteszi, hogy „egyedül itt, Nagycenken nyílt lehetőség egy hímszerű parter kialakítására”.

Az út elvezet a főépülettől a két földszintes, 1800-ban telepített őrépület közötti vasrácsos kapuig. Ez a kapuzat az összekötő kapocs az innen indított, tíz öl (húsz méter) széles, kétezer-hatszáz méter hosszú, két évszázados hársfasor és a kastély között. Eredetileg 645 kislevelű hársat (*Tilia cordata* L.) ültettek, ezeknek mára körülbelül csak a fele maradt meg. Felújítására, megmentésére az utóbbi években már születtek tervek.

A fasor nem csak lovaglóútként szol-

gált, de a park szerves részét képezte. A barokk kertek elengedhetetlen részét alkotó, már említett remeteszékhely (eremitorium) és kápolnát itt építették fel. Ezek az épületek szintén a kor divatjának megfelelően kínai, pagodaszzerű stílusban készültek, zárták le a kertet és szolgálták kitérőként a Fertőre, ahogy arról Vályi is megemlékezett.

A kápolna 1902-ig állt. Egyetlen megmaradt emléke Tilman Riemenschneider Krisztust ábrázoló faszobra, amely ma a templomban látható.

A kápolna mellé 1872-ben gyászos építmény került, a fiatalon, 26 éves korában elhunyt Erdődy Hannát, Széchenyi Béla feleségét temették ide, kívánságának megfelelően. Hanna

édesapja hozott először Amerikából fenyőféléseket Magyarországra, amelyeket a Vas megyei Vépén telepített meg. Nem véletlen, hogy lánya sírja köré is e különleges örökzöldek kerültek. A karsú Oregon ciprusok a parkban is megtalálhatók.

A fiatalon, 35 évesen özvegyesre jutott férj ázsiai utazásáról hozott különleges magvakat. A himalájai selyemfenyők a keleti tuják és a normand jegenyefenyők stadionszerűen veszik

körbe a piros svédgránitból készítettet szarkofágszerű emléket. A bronz domborművek a grófné portréja mellett a hit, a remény és a szeretet allegorikus ábrázolását jelentik meg. 1918-ban Bélát is ide temették.

A hársfasor és a síremlék körül kialakított liget folytatása a Fácános-erdő, ahol az öreg tölgyek alatt még megtalálhatók az egykori kő pihenőpadok maradványai.

A kastélyt nyugati, keleti és déli oldalról angol stílusú parkrészek övezik. Ez az átalakítás Széchenyi Ferenc, majd fia, Széchenyi István nevéhez fűződik. Az ő birtokosságuk idején kerültek ide a platánok. Ezek a fák a XIX. század elején hódították meg Európát. A parkok kedvelt növényeivé váltak, szívesen ültették őket utak mellé is. Ilyen fasor vezet Fertőboz felé az egykori soproni országút egy szakaszán, platánokból áll az úgynevezett kis allé is, amely egykor a Balatoni utat kötötte össze a kastéllyal. Az akkori csemeték mára harminc-negyven méter magas, óriási lombkoronájú fákká nőttek. A park területén 54 maradt, sok fa elpusztult, főleg az 1944. évi bombatámadáskor és a háború utáni rablógazdálkodás következtében.

Távolabbról szemlélve mégsem ezek a fák uralják a tájat. Följük magasodik a déli kapunál álló több mint negyven méteres kaliforniai mamutfenyő.

Az angolkertté bővítés az 1820-as években fejeződött be, mai arculatának kialakítása Széchenyi Béla munkáját dicséri. 1860 és 1870 között formálta tovább, és különleges örökzöldekkel díszítette a kertet. A park nyugati oldalán olyan fakülönlegességeket találunk, mint a huszonöt méteres szavára hamisciprus. Andalúziai jegenyefenyő és lucfenyők képviselik még itt az örökzöldeket. A lombos fák közül